

Meerwaarde inzet huisverbod

Onderzoek toont aan dat het huisverbod samenhangt met het vóórkomen van nieuw huiselijk geweld (De Vaan, Timmermans en Homburg (2013)): *“De belangrijkste verklaring (...) lijkt te liggen in de hulpverlening, die na het opleggen van een huisverbod wordt opgestart.”*. Echter, het tijdelijk huisverbod (THV) wordt bijna uitsluitend ingezet als er sprake is van een *acuut incident* van huiselijk geweld. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken wat nodig is aan infrastructuur om ook een huisverbod bij géén acuut incident in te zetten. In het najaar 2020 is in regio Baronie (West-Brabant) een pilot uitgevoerd om zicht te krijgen op het werkproces, de werkzame elementen en (rand)voorwaarden die nodig zijn voor een effectievere inzet van een huisverbod (zowel bij acute als géén acute incidenten). In onderstaand overzicht is weergegeven hoe en op welke wijze een effectievere inzet van huisverboden kan worden gerealiseerd.

Criteria voor overweging inzet Tijdelijk Huisverbod (THV)

- ❖ Er is sprake van ernstig en onmiddellijk gevaar van huiselijk geweld of kindermishandeling of dreiging daarvan
- ❖ Het geweld / de dreiging gaat uit van een meerderjarig persoon
- ❖ Deze persoon woont of verblijft meer dan incidenteel in de woning

Drie vormen van huisverbodwaardige situaties

- ❖ Acuut huiselijk geweld* gemeld bij politie (meestal aanhouding)
- ❖ Geen acuut incident wel ernstige dreiging van huiselijk geweld* gemeld bij Veilig Thuis (geen aanhouding)
- ❖ Geen acuut incident wel ernstige dreiging én structureel huiselijk geweld* (nog geen aanhouding)

*huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Drie routes voor een effectievere inzet van huisverboden

Er zijn drie routes uitgewerkt die moeten leiden tot een effectievere inzet van huisverboden. De eerste route is algemeen bekend en verder aangescherpt. De tweede en derde route zijn minder bekend en het verdient aanbeveling om deze routes vaker en eerder in te zetten om geweld te kunnen doorbreken.

1. Politie route

Acuut huiselijk geweld / kindermishandeling gemeld bij politie

De politie / OM beslist of een strafbaar feit is gepleegd en vervolging. Zij beslissen ook of de verdachte wordt aangehouden.

Daarna gaat in eerste instantie het strafrechtelijke traject lopen, vervolgens ook het bestuursrechtelijke traject (Wet THV)

STAP 1

Bij iedere aanhouding schakelt HOVJ met Veilig Thuis of Crisisdienst Maatschappelijk Werk (buiten kantooruren) om samen te beoordelen of een huisverbod bijdraagt aan meer veiligheid en doorbreken van geweld

STAP 2

Bij de screening wordt voortaan niet alleen gekeken naar registraties in de politiesystemen, maar óók in de systemen van Veilig Thuis. Het is dus noodzakelijk dat de HOVJ die een huisverbod gaat beoordelen, contact opneemt met Veilig Thuis

STAP 3

Registraties worden uitgewisseld over alle drie de screeningsmomenten in RIHG. Men gaat gezamenlijk op pad en hulp wordt direct ingezet voor directbetrokkenen. Na overleg met burgemeester wordt beschikking huisverbod uitgereikt.

2. Veilig Thuis route

Geen acuut incident wel ernstige dreiging huiselijk geweld/ kindermishandeling gemeld bij Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft de wettelijke taak om alle meldingen die binnenkomen te beoordelen op veiligheid (politie, professionals, burgers)

Bij een vermoeden van een strafbaar feit overlegt Veilig Thuis altijd met de HOVJ huisverbod van de politie en/of de Officier van Justitie conform de Handreiking/ routekaart strafbare kindermishandeling. Hierna start mogelijk het strafrechtelijk en of bestuursrechtelijk traject.

STAP 1

Veilig Thuis beoordeelt naar aanleiding van inhoud en verrijking van de melding of deze huisverbodwaardig is (dit kan dus ook een melding van school of huisarts zijn)

STAP 2

Veilig Thuis neemt contact op met HOVJ indien Veilig Thuis beoordeelt dat een casus huisverbodwaardig is

STAP 3

Registraties worden uitgewisseld over alle drie de screeningsmomenten in RIHG. Men gaat gezamenlijk op pad en hulp wordt direct ingezet voor directbetrokkenen. Na overleg met burgemeester wordt beschikking huisverbod uitgereikt.

3. Geplande route

Geen acuut incident wel ernstige dreiging én structureel huiselijk geweld/ kindermishandeling

Er is een voorgeschiedenis van structureel huiselijk geweld, maar geen acuut incident. Op basis hiervan kan een vermoeden van ernstige dreiging bestaan op grond waarvan toch wordt besloten tot een beoordeling voor het opleggen van een tijdelijk huisverbod. Partijen kunnen bij Veilig Thuis terecht voor melding en/of advies. Veilig Thuis consulteert de HOVJ van politie waarna besluit volgt voor een beoordeling inzake het eventueel opleggen van een huisverbod. Het huisverbod wordt gepland.

STAP 1

Veilig Thuis beoordeelt of sprake is van ernstige dreiging én structureel huiselijk geweld/ kindermishandeling

STAP 2

Veilig Thuis neemt contact op met HOVJ indien Veilig Thuis beoordeelt dat een casus huisverbodwaardig is

STAP 3

Registraties worden uitgewisseld over alle drie de screeningsmomenten in RIHG. Na overleg met burgemeester wordt beschikking huisverbod uitgereikt en een huisverbod gepland. Men gaat gezamenlijk op pad en hulp wordt direct ingezet voor directbetrokkenen.

Inzet van ervaringsdeskundigen wordt altijd overwogen, dit nodigt directbetrokkenen uit om gemotiveerd aan de slag te gaan met de geboden hulpverlening (www.cirkelrond.nl).

Overige bepalingen die van belang zijn te weten

Ook huisverbod opleggen bij (voorgenomen)gedragsmaatregel (beiden vullen elkaar aan)

Ook huisverbod opleggen bij (voorgenomen) voorgeleiding Rechter Commissaris (risico dat verdachte zonder schorsende voorwaarden vrij komt) (beiden vullen elkaar aan), ongeacht of de beoogd uithuisgeplaatste nog in verzekering gesteld blijft tot aan een toetsing of voorgeleiding.

De hulpverlening wordt zo mogelijk meteen opgestart en is ook dringend voorgeschreven.

Het mag / kan niet zo zijn dat een verdachte zonder huisverbod weggaat terwijl hij wel aan de criteria voldeed.

Indien geen huisverbod wordt opgelegd vanwege schorsende voorwaarden of gedragsmaatregel wordt er te kort gedaan aan de directbetrokkene(n). Immers bij een huisverbod worden alle partijen dringend bij de hulpverlening betrokken en wordt er ook een casemanager aangewezen. Die volgt de casus gedurende een jaar.

De drogredenen om geen huisverbod op te leggen

- ❖ Er is geen aangifte, dus het kan niet.
- ❖ Huis staat op naam van beoogd uithuisgeplaatste, dus hij/zij kan niet uit huis gezet worden met het huisverbod.
- ❖ Beoogd uithuisgeplaatste staat niet ingeschreven op dat adres, dus hij/zij woont daar niet, dus er kan geen huisverbod opgelegd worden.
- ❖ Beoogd achterblijver wil niet dat er een huisverbod opgelegd wordt, dus doen we het maar niet.
- ❖ Er wordt al een gedragsaanwijzing opgelegd dus een huisverbod is niet nodig.
- ❖ Ze hebben al hulpverlening, dus ze hebben geen huisverbod nodig om hulp ingezet te krijgen.
- ❖ Beoogd uithuisgeplaatste gaat zelf al drie dagen naar zijn/haar moeder, dus het is niet nodig.
- ❖ Dit is het eerste incident, dus huisverbod is niet nodig.
- ❖ Ze hebben al een keer een huisverbod gehad.
- ❖ Beoogd achterblijver gaat naar familie (dus is het niet nodig). Ervaring leert dat beoogd achterblijver na paar dagen weer terugkomt.

Belangrijkste conclusies voor effectievere inzet huisverboden

- ❖ De HOvJ raadpleegt altijd Veilig Thuis, want voortaan wordt in de screening RIHG óók registraties die bekend zijn bij Veilig Thuis meegenomen in de beoordeling van een huisverbod
- ❖ Initiatief tot opleggen huisverbod kan ook vanuit Veilig Thuis (route 2 en 3)
- ❖ Bij onderzoek / opleggen huisverbod trekken HOvJ en Veilig Thuis zoveel mogelijk met elkaar op (zij kunnen taken verdelen)
- ❖ Inzet van ervaringsdeskundigen (www.cirkelisrond.nl) kan helpend zijn om directbetrokkenen te motiveren voor hulp (directe inzet van hulp na huisverbod is belangrijkste verklaring voor voorkomen van nieuw huiselijk geweld)
- ❖ Een huisverbod kan ook worden gepland: er is een voorgeschiedenis van structureel huiselijk geweld of kindermishandeling. Op basis hiervan kan een vermoeden van ernstige dreiging bestaan op grond waarvan toch wordt besloten tot een beoordeling voor het opleggen van een tijdelijk huisverbod.
- ❖ Het toepassen van deze drie routes en door meer aandacht te besteden aan dit thema heeft dit geleid tot meer en effectiever inzet van huisverboden*

**in West-Brabant is gedurende de pilot het aantal opgelegde huisverboden gestegen met gemiddeld 30%*

Aanbevelingen verder vervolg

Veilig Thuis

- ❖ Er is **voldoende capaciteit voor Veilig Thuis (casemanagers)** die het huisverbod uitvoeren. Deze experts zijn nodig, zodat zij zich volledig op het huisverbod (en monitoring van een jaar) kunnen focussen, afspraken kunnen maken met hulpverlenende instanties alsook zorg te kunnen dragen voor (meer) bekendheid en voorlichting over de mogelijkheden (en effecten) van inzet van een huisverbod en aanspreekpunt zijn voor partijen.
- ❖ De **beoordeling in hoeverre een melding huisverbodwaardig is**, is onderdeel van regulier proces bij de Frontoffice Veilig Thuis (onderdeel van veiligheidsbeoordeling)
- ❖ **Implementeer een eenduidig werkproces** t.a.v. de drie routes inclusief verlenging huisverbod
- ❖ **Schaal op naar leidinggevende** indien sprake is van een wachtlijst bij hulpverlening
- ❖ **Bekendheid en voorlichting bij VT** is nodig over de drie routes voor inzet van huisverbod

Politie / HOvJ

- ❖ **Registraties die bekend zijn bij Veilig Thuis** over betrokkenen worden voortaan ook meegenomen in de beoordeling door HOvJ (dus niet alleen politieregistraties)
- ❖ **Vaste aanspreekpunten Politie/ HOvJ-ers** die de intrinsieke motivatie en professionaliteit kunnen bevorderen t.b.v. inzet van een huisverbod en intervisie kunnen organiseren. Dit is ten gunste aan de kwaliteit voor het opleggen van een huisverbod onder de HOvJ-ers.
- ❖ **Bekendheid en voorlichting** bij politie/ HOvJ-ers is nodig ten aanzien van de drie routes voor inzet van huisverbod, waaronder afstemming met Veilig Thuis
- ❖ Zoek naar mogelijkheden voor het **gezamenlijk invullen van RIHG met Veilig Thuis**, zodat deze tijdsinvestering niet volledig bij politie/ HOvJ hoeft te liggen

Gemeenten

- ❖ **Draag bij aan meer bekendheid en voorlichting en zorg voor aanspreekpunt bij gemeente (bijv. AOV-er)** ten aanzien van de drie routes voor inzet van huisverbod
- ❖ **Faciliteer waar nodig en waar kan** om te kunnen voldoen aan de toenemende vraag voor inzet van huisverboden
- ❖ **Goede samenwerkingsafspraken met hulpverleningsinstanties** zijn nodig, zodat deze direct na huisverbod kan worden ingezet (belangrijke succesfactor voor voorkomen van nieuw huiselijk geweld)
- ❖ **Bestuurders hebben blijvend aandacht voor het thema huisverbod** en toetsen / sturen bij waar nodig (bijvoorbeeld via regionaal bestuurlijk netwerk Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)
- ❖ **Maak inzet van ervaringsdeskundigen blijvend mogelijk (Cirkel is Rond)**